لغة البشتو

إدارة أوقاف
صالح عبدالعزيز الراجحي

الأصول الثلاثة

(د اسلام دري اساسي اصول)

ليكنه

شيخ محمد بن عبد الوهاب
(رحمت الله عليه)

ژباړنه

عبد النافع زُلال

طبع على نفقة إدارة أوقاف
صالح بن عبدالعزيز الراجحي
غفر الله له ولوالديه ولذريته ولجميع المسلمين
www.rajhiawqaf.org

يهدى ولا يباع

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

الأصول الثلاثة

(د اسلام دري اساسي اصول)

ليکنه

شيخ محمد بن عبد الوهاب

(رحمت الله عليه)

ژباړنه

عبد النافع ژلال

(c) ketabton.com: The Digital Library

ح وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد، ١٤٢٤هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

محمد بن عبد الوهاب بن سليمان

الأصول الثلاثة . / محمد بن عبد الوهاب بن سليمان .- الرياض، ١٤٢٤هـ.

٤٨ ص ، ١٢ × ١٧ سم

ردمك : ٧-٤٤٤-٢٩-٩٩٦٠

(النص باللغة البشتو)

١- العقيدة الإسلامية ٢- التوحيد أ- العنوان

ديوي ٢٤٠ ١٤٢٤/٥٩٢١

رقم الإيداع : ١٤٢٤/٥٩٢١

ردمك : ٧-٤٤٤-٢٩-٩٩٦٠

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

پوه شه -الله دي په تا رحم وكړي- چي په مونږ د څلورو مسائلو زده كړه فرض ده:

لمړی: علم او پوهه، او هغه دا چي الله ﷻ، او دهغه پيغمبر ﷺ، او اسلام په دلايلو سره وپيژنو.

دوهم: په هغه عمل كول.

دريم: هغه ته دعوت كول (رابلل).

څلورم: د هغه په تكليفونو باندي صبر كول.

او دليل يې د الله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: بِسْمِ اللّـــه الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿وَالْعَصْرِ * إِنَّ الإِنسَانَ لَفِي خُسْرٍ * إِلاَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ﴾ [د العصر سورت: ۱-۳ آيتونه]

ترجمه: په نامه دالله چي ډير زيات مهربان او پوره رحم لرونكی دی (شروع كوم). قسم په زمانه، بيشكه انسان په زيان كښي دی، پرته له هغو كسانو چي ايمان يې راوړ او نيك عمل يې تر سره كړ، او يو بل ته يې دحق سپارښت

(c) ketabton.com: The Digital Library

(وصيت) وکړ، او يو بل ته يې دصبر او ثبات سپارښت وکړ.

امام شافعي رحمت الله عليه ويلي دي: «که چيرې الله ﷻ د خلکو لپاره ددغه سورت څخه پرته بل څه د حجت او دليل په توګه نه واى ليږلي، نو (دا به) دوى لره بس وو».

بخاري رحمت الله عليه ويلي دي: باب دى ددې خبرې چې علم له عمل څخه مخکي دى[1].

او دليل يې د الله ﷻ دا قول دى چې فرمايي: ﴿فَاعْلَمْ أَنَّهُ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنبِكَ﴾ [د محمد سورت: ١٩ آيت]

ترجمه: نو پوه شه چې بيشکه له الله څخه پرته بل دعبادت وړ معبود نشته، او دخپلي ګناه بخښنه وغواړه.

نو علم يې مخکي له قول (وينا) او عمل څخه ذکر کړ.

❊ ❊ ❊

پوه شه -الله دي په تا رحم وکړي- چې پر هر مسلمان نر او ښځي ددا دريو مسائلو زده کول او په هغي عمل کول

(١) صحيح البخاري ٢٢/١ کتاب العلم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرض دي:

لمړی: دا چې الله ﷻ مونږ پيدا کړي يو، او رزق يې راکړی دی، او خوشي (هسي) يې نه يو پرې ايښې، بلکه مونږ ته يې پيغمبر رالېږلی دی، نو څوك چې دهغه پيروي او اطاعت وکړي جنت ته به ولاړ شي، او څوك چې دهغه نافرماني وکړي دوزخ ته به ولاړ شي.

ددې خبرې دليل دالله ﷻ دا قول دی چې فرمايي: ﴿إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَيْكُمْ رَسُولاً شَاهِدًا عَلَيْكُمْ كَمَا أَرْسَلْنَا إِلَى فِرْعَوْنَ رَسُولاً ۞ فَعَصَى فِرْعَوْنُ الرَّسُولَ فَأَخَذْنَاهُ أَخْذًا وَبِيلاً﴾[د المزمل سورت: ١٥، ١٦ آيتونه].

ترجمه: (ای خلکو) بيشکه تاسي لره مونږ (داسي) يو پيغمبر ليږلی دی، چې پر تاسي باندي شاهد دی، لکه چې مو فرعون ته يو پيغمبر ليږلی وو، خو فرعون دهغه پيغمبر نافرماني وکړه، نو له همدي کبله مو هغه ډير سخت ونيوه.

دوهم: دا چې الله ﷻ دا نه خوښوي چې دهغه سره په عبادت کي څوك شريك ونيول شي، که دا شريك الله ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

نژدې ملائکه (پرښته) وي او که دالله دجانبه استول شوی نبي وي.

ددې خبرې دلیل د الله ﷻ دا قول دی چې فرمايي:

﴿وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلاَ تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا﴾ [د الجن سورت: ١٨ آيت]

ترجمه: او جوماتونه خاص خدای لره دي، نو دخدای سره بل هیڅوك مه بولئ.

دریم: څوك چې دپیغمبر ﷺ اطاعت او پیروي وکړي، او په یو خدای ﷻ ایمان راوړي، نو هغه ته روا نه دي چې دهغه چا سره دوستي او محبت وکړي چې دالله ﷻ او دهغه دپیغمبر دښمن وي، که څه هم ډیر نژدې دوست او خپل یې هم وي.

ددې خبرې دلیل د الله ﷻ دا قول دی چې فرمايي:

﴿لاَ تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ أُوْلَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الإِيمَانَ وَأَيَّدَهُم بِرُوحٍ مِّنْهُ وَيُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا رَضِيَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ أُوْلَئِكَ حِزْبُ اللَّهِ أَلاَ إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ [دالمجادله سورت: ۲۲ آیت]

ترجمه: داسي خلك به ونه مومې چي (له یوې خوا) په خدای او دآخرت په ورځ ایمان ولري، او (له بلي خوا) له هغو کسانو سره چي دخدای او دهغه دپیغمبر سره شخړه کوي ملګرتیا وکړي، که څه هم (دغه شخړه کوونکي) ددوی پلرونه یا زامن یا ورونه یا خپلوان وي، همدوی دي چي خدای ددوی په زړونو کښي ایمان ځای په ځای (مضبوط) کړی دی، او دوی ته یې له خپل نزد څخه په یوه روح سره قوت ورکړی دی، او دوی به په داسي جنتونو کښي داخل کړي چي دهغو (تر ونو) لاندي ویالې بهیږي، او هلته به تل تر تله واوسیږي، خدای له دوی څخه خوشحاله شویدی او دوی (هم) له هغه څخه خوشحاله دي، دوی دخدای ګوند (لښکر) دی، پوه شئ چي بیشکه دخدای ګوند (لښکر)، همدوی دي بریالي (کامیاب).

❋ ❋ ❋

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوه شه -الله ﷻ دي تا خپلي لاري ته هدايت كړي- چي دابراهيم ؈ دين او لاره داده چي يوازي دالله ﷻ عبادت په اخلاص سره وكړې، او په همدې سره الله ﷻ ټولو خلكو ته امر كړى، او د همدې لپاره يې پيدا كړي دي، لكه څنګه چي فرمايي: ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالإِنسَ إِلاَّ لِيَعْبُدُونِ﴾ [دالذاريات سورت: ٥٦ آيت]

ترجمه: پيريان او انسانان مي ندي پيدا كړي مګر ددې لپاره چي زما عبادت وكړي.

او دعبادت څخه مراد دالله ﷻ په وحدانيت سره پيژندل دي، او له ټولو لوى كار چي الله ﷻ په هغه سره (بندګانو ته) امر كړى دى هغه توحيد دى، او توحيد دادى چي يوازي ديوه الله ﷻ عبادت وكړې شي، او له ټولو نه لوى كار چي له هغه نه يې (بندګان) منع كړيدي هغه شرك دى، او شرك دادى چي دالله ﷻ سره په عبادت كي بل څوك شريك شي.

ددې خبري دليل دالله ﷻ دا قول دى چي فرمايي: ﴿وَاعْبُدُواْ اللّهَ وَلاَ تُشْرِكُواْ بِهِ شَيْئًا﴾[دالنساء سورت:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۶ آیت]

ترجمه: او د خدای عبادت وکړئ او د هغه سره هیڅ شی مه شریکوئ.

که تا ته وویل شي: چې هغه درې اصول (اساسي خبري) کومې دي، چې پر انسان يې زده کړه فرض ده؟

نو (په ځواب) کي ورته ووایه: چې هغه دادي: چې بنده خپل پروردګار، خپل دین، او خپل پیغمبر محمد ﷺ وپيژني.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول اصل

[دخپل پروردګار پېژندل]

کله چې تا ته وویل شي: ستا پروردګار څوك دی؟

نو ووایه: چې زما پروردګار هغه ذات دی چې زه يې پاللی یم، او ټول جهان (عالم) يې په خپل نعمت سره پاللی دی، او هماغه زما معبود (خدای) دی، او پرته له هغه څخه بل معبود نه لرم.

ددې خبرې دلیل د الله ﷻ دا قول دی چې فرمايي: ﴿الْحَمْدُ للّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ [دالفاتحه سورت: ۲ آیت]

ترجمه: ټولې ستاينې يوازې الله لره دي، چې دعالميانو پالونكی دی.

او پرته د الله ﷻ څخه نور ټول مخلوقات عالم بلل كيږي، او زه ددې عالم يو جز يم.

کله چې تا ته وویل شي: خپل پروردګار دې په څه سره پېژندلی دی؟

نو ووایه: چې دهغه په نښو او مخلوقاتو سره، او

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپه، ورځ، لمر، او سپوږمۍ دهغه له نښو څخه دي، او اوه آسمانونه، اوه ځمکي او کوم شيان چي په هغې کي دي، او يا ددواړو تر منځ دي، دهغه له مخلوقاتو څخه دي.

ددې خبري دليل د الله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿وَمِنْ آيَاتِهِ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لاَ تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلاَ لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِن كُنتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ﴾ [دفصلت سورت: ۳۷ آيت]

ترجمه: او دهغه له آيتونو (دقدرت ددلائلو) څخه شپه او ورځ، لمر او سپوږمۍ دي، نه لمر ته سجده وکړئ او نه (هم) سپوږمۍ ته، (بلکه) هغه خدای ته سجده وکړئ چي هغوی يې پيدا کړي دي، که تاسي يوازي دهغه عبادت کوئ.

او دا قول چي فرمايي: ﴿إِنَّ رَبَّكُمُ اللّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يُغْشِي اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِهِ أَلاَ لَهُ الْخَلْقُ وَالأَمْرُ تَبَارَكَ اللّهُ رَبُّ

(c) ketabton.com: The Digital Library

الْعَالَمِينَ﴾ [دالاعراف سورت: ٥٤ آیت]

ترجمه: بیشکه چي ستاسي پروردګار هغه الله دی چي آسمانونه او ځمکه يې په شپږو ورځو کښي پيدا کړل، او بيا يې پر عرش باندي استواء وکړه، شپه لکه پردې غوندي پر ورځ باندي غوړوي، هره يوه په تلوار سره بله طلبوي، او لمر، سپوږمۍ او ستوري يې چي د هغه تر فرمان لاندي دي (پيدا کړيدي)، هو، پيدا کول او حکم فرمايل خاص هغه لره دي، خداى برکت والا دی، دعالميانو پروردګار دی.

او د (رب) څخه مراد معبود (دعبادت مستحق) دی، دليل يې دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُواْ رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ❊ الَّـذِي جَعَـلَ لَكُـمُ الأَرْضَ فِرَاشاً وَالسَّمَاء بِنَاء وَأَنزَلَ مِنَ السَّـمَاءِ مَاء فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقاً لَّكُمْ فَلاَ تَجْعَلُواْ لِلّهِ أَندَاداً وَأَنتُمْ تَعْلَمُونَ﴾ [دالبقره سورت: ۲۱، ۲۲ آیت]

ترجمه: اى خلکو، دخپل پروردګار عبادت وکړئ، هغه (پروردګار) چي تاسي او له تاسي څخه مخکښي

(c) ketabton.com: The Digital Library

کسان یې پیدا کړي دي، ددې لپاره چې پرهیزګار شئ، هغه (ذات) چې ځمکه یې تاسي ته فرش او آسمان یې (لکه) چت (غوندي) جوړ کړی او اوبه یې دآسمان څخه رانښکته کړي چې دهغې په وسیله یې ستاسو دروزئ دپاره (هر ډول) میوي ایستلي دي، نو په داسي حالت کښي چې (په حقیقت) پوهیږئ له خدای سره شریکان مه ګرځوئ.

ابن کثیر رحمت الله علیه وایي: «هغه ذات چې ددې شیانو خالق او پیداکونکی دی، هماغه دعبادت وړ دی» [۱].

او د عبادتونو ټول هغه انواع او قسمونه چې الله ﷻ پرې امر کړی دی، لکه: اسلام، ایمان، احسان، دعا، ویره، امید، توکل، (دالله څخه) دثواب طمع لرل، او د

---

(۱) ابن کثیر دنوموړو دوو آیتونو دذکر کولو څخه وروسته وایي: «ددې آیتونو مضمون دادی: چې الله ﷻ خالق، رازق، ددنیا او دهغه داوسیدونکو مالك او رازق دی، نو ځکه خو ددې لائق دی چې یوازي دهغه عبادت وشي، او بل څوك ورسره شریك ونه ګڼل شي، الله ﷻ فرمایي: ﴿فَلاَ تَجْعَلُواْ لِلّهِ أَندَاداً وَأَنتُمْ تَعْلَمُونَ﴾ [دالبقره سورت: ۲۲ آیت] ترجمه: نو پداسي حال کي چې (په حقیقت پوهیږئ) له خدای سره شریکان مه ګرځوئ.
دابن کثیر تفسیر ۱/۵۵ دي وکتل شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عذاب څخه يې ويريدل، خشوع، (دالله ﷻ) ويره په زړه کې ساتل، رجوع کول، مرسته او مدد غوښتل، پناه غوښتل، فرياد کول، ذبح (حلاله) کول، نذر کول، او داسې نور هغه عبادات چې الله ﷻ پرې امر کړی دی ټول خاص الله ﷻ لره دي.

ددې خبرې دليل دالله ﷻ دا قول دی چې فرمايي:
﴿وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلاَ تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا﴾ [دالجن سورت: ١٨ آيت]

ترجمه: او جوماتونه خاص خدای لره دي، نو دهغه سره بل هيڅوك مه بولئ.

نو څوك چې لدې عبادتونو څخه څه شی دالله ﷻ څخه پرته بل چا لره وکړي، هغه مشرك او كافر ګڼل کيږي، او دليل يې دالله ﷻ دا قول دی چې فرمايي:
﴿وَمَن يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لاَ بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِندَ رَبِّهِ إِنَّهُ لاَ يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ﴾[دالمومنون سورت: ١١٧ آيت]

ترجمه: او هر څوك چې له خدای سره بل معبود وبولي، او (حال دا چې په ښکاره توګه) دخپل دغه كار

(c) ketabton.com: The Digital Library

دپاره دليل نلري، نو بيشکه چي دهغه حساب دهغه له پروردګار سره دی، او بيشکه کافران (هيڅکله) نه بريالي کيږي.

او دا حديث: «الدُّعَاءُ مُخُّ الْعِبَادَةِ»[1].

ترجمه: دعا دعبادت مازغه (روح او جوهر) دی[2].

او دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿وَقَالَ رَبُّكُمُ

(۱) ترمذي په کتاب الدعاء ۴۵۶/۵ (۳۳۷۱) نمبر حديث سره روايت کړی او ويلي يي دي: چي دا حديث غريب دی، په دغه لفظ سره يوازي ابن لهيعه روايت کړی دی، او الباني هم هغه ضعيف بللی دی، دالباني تعليقات پر مشکات باندي (۲۲۳۱) نمبر حديث، او ضعيف الجامع (۳۰۰۳) نمبر حديث دي وکتل شي.
او لدي ښخه غوره حديث هغه حديث دی چي خپله ترمذي دنعمان بن بشير ښخه مرفوع روايت کړيدی او الفاظ يې دادي: «الدعاء هو العبادة» يعني: دعاء خپله عبادت دی.
ترمذي ۴۵۶/۵ کتاب الدعاء (۳۳۷۲) نمبر حديث دي وکتل شي، او ترمذي ويلي دي: دا حديث حسن او صحيح دی.
او همدارنګه دا حديث ابوداود په کتاب الصلاة ۷۶/۲ (۱۴۷۹) نمبر حديث سره، او ابن ماجه په کتاب الدعاء ۱۲۵۸/۲ (۳۸۲۸) نمبر حديث سره هم روايت کړيدی.

(۲) ددې حديث مطلب دادی: چي دعا دعبادت يو لوی رکن، او دهغې روح او جوهر دی، ځکه انسان هله الله ﷻ ته دعا کوي چي دمخلوقاتو ښخه يې اميد قطع شي، او دا دتوحيد، اخلاص او عبادت له ټولو ښخه لويه درجه ده چي انسان په بشپړ اخلاص او کامله توجه سره الله ﷻ ته دعا وکړي.(ژباړونکی)

(c) ketabton.com: The Digital Library

ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ﴾ [دغافر سورت: ٦٠ آيت]

ترجمه: او ستاسي پروردګار وويل: زما عبادت وکړئ تر څو چي ستاسي (غوښتني) قبولي کړم (ومنم)، بيشکه هغه کسان چي زما له عبادت څخه تکبر کوي، هرومرو به په خواري (او سپکتيا) سره دوزخ ته ننوځي.

دالله ﷻ څخه دويريدلو دليل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿فَلاَ تَخَافُوهُمْ وَخَافُونِ إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ﴾ [دآل عمران سورت: ۱۷۵ آيت]

ترجمه: ددوی څخه مه ويريږئ، او زما څخه وويريږئ که ايمان لرئ.

دالله ﷻ رحمت داميد ساتلو دليل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿فَمَن كَانَ يَرْجُو لِقَاء رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلاً صَالِحًا وَلاَ يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا﴾ [دالکهف سورت: ۱۱۰ آيت]

ترجمه:نو هر څوك چي دخپل پروردګار دليدلو هيله لري نو بنايي چي نيك عمل وکړي او هيڅوك دخپل پروردګار په عبادت کښي شريك نکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پر الله ﷻ دتوکل کولو دلیل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمایي: ﴿وَعَلَى اللَّهِ فَتَوَكَّلُواْ إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ﴾ [دالمائده سورت: ۲۳ آیت]

ترجمه: او پر خدای توکل وکړئ که تاسي ایمان لرونکي یاست.

او دا قول چي فرمایي: ﴿وَمَن يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ﴾ [دالطلاق سورت: ۳ آیت]

ترجمه: او هر څوك چي پر خدای باندي توکل وکړي، همدی (خدای) ورته بس او کافي دی.

دالله ﷻ ثواب ته دامید لرلو، او دهغه دعذاب څخه دویریدلو، او هغه ته دخشوع کولو دلیل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمایي: ﴿إِنَّهُمْ كَانُوا يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا رَغَبًا وَرَهَبًا وَكَانُوا لَنَا خَاشِعِينَ﴾[دالانبیاء سورت: ۹۰ آیت]

ترجمه: بیشکه چي دوی (داسي خلك) وو چي په نیکیو او دخیر په کارونو کښي یو له بل څخه وړاندي کیدل، او مونږ به یې (زمونږ دمرحمت څخه دبر خور کیدو

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هیله) او (زمونږ د عذاب) له ویرې بللو، او یوازې مونږ ته تواضع کونکي وو.

(په زړه کې د الله جَلَّ جَلَالُهُ نه دویرې لرلو دلیل د الله جَلَّ جَلَالُهُ دا قول دی چې فرمایي: ﴿فَـلاَ تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنِي﴾ [دالبقره سورت: ۱۵۰ آیت]

ترجمه: نو له هغوی څخه مه ویریږئ، او له ما څخه وویریږئ.

(الله جَلَّ جَلَالُهُ ته) درجوع کولو دلیل د الله جَلَّ جَلَالُهُ دا قول دی چې فرمایي: ﴿وَأَنِيبُوا إِلَى رَبِّكُمْ وَأَسْلِمُوا لَهُ﴾ [دالزمر سورت: ٥٤ آیت]

ترجمه: او خپل پروردګار ته رجوع وکړئ او هغه ته غاړه کیږدئ.

(د الله جَلَّ جَلَالُهُ څخه) د مرستې او مدد غوښتلو دلیل د الله جَلَّ جَلَالُهُ دا قول دی چې فرمایي: ﴿إِيَّـاكَ نَعْبُدُ وإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾ [دالفاتحه سورت: ٥ آیت]

ترجمه: یوازې ستا عبادت کوو، او یوازې ستا څخه مرسته غواړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او دا حديث: «إِذَا اسْتَعَنْتَ فَاسْتَعِنْ بِاللهِ»[۱].

ترجمه: کله چې مرسته او مدد غواړې نو دالله ﷻ څخه يې وغواړه.

(دالله ﷻ څخه) دپناه غوښتلو دليل دالله ﷻ دا قول دی چې فرمايي: ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ۞ مَلِكِ النَّاسِ﴾ [دالناس سورت: ۱ آيت]

ترجمه: ووايه: پناه غواړم دخلکو په پروردګار.

(الله ﷻ ته) دفرياد کولو دليل دالله ﷻ دا قول دی چې فرمايي: ﴿إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَابَ لَكُمْ﴾[دالانفال سورت: ۹ آيت]

---

(۱) دا دپيغمبر ﷺ دهغه وصيت يو جز دی چې ابن عباس رضي الله عنهما ته يې کړی وو، او پيغمبر ﷺ په هغه کې ابن عباس ته داسې فرمايلي دي: اې هلکه، زه تاته دا څو خبرې ښايم: چې دالله ﷻ داحکامو حفاظت وکړه، نو هغه به ستا حفاظت وکړي، او دالله ﷻ داحکامو حفاظت وکړه، نو الله ﷻ به هميشه (ستا دمدد دپاره) ستا په وړاندې وي، او کله چې سوال کوې، نو دالله ﷻ څخه سوال وکړه، او کله چې مرسته غواړې، نو دالله ﷻ څخه يې وغواړه...
دا حديث ترمذي ۶۶۷/۴ په کتاب صفة القيامة (۲۵۱۶) نمبر حديث، او احمد په مسند کې ۲۹۳/۱، ۳۰۷ نمبر حديث سره روايت کړی دی، او ترمذي ويلي دي: چې دا حديث حسن او صحيح دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترجمه: هغه وخت یاد کړئ کله مو چې دخپل پروردګار څخه مرسته غوښتله، نو هغه ستاسي (غوښتنه) ومنله.

الله ﷻ ته دذبح (حلاله) کولو دلیل دالله ﷻ دا قول دی چې فرمایي: ﴿قُلْ إِنَّ صَلاَتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۞ لاَ شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَاْ أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ﴾ [دالانعام سورت: ١٦٣-١٦٤ آیتونه]

ترجمه: ووایه بیشکه زما لمونځ، زما قرباني، زما ژوندون او زما مرګ (ټول) الله لره دي چې پروردګار دعالمیانو دی. هیڅ شریك ده لره نشته، او په همدې (توحید) باندې زه مامور شوی یم، او زه لومړی دمسلمانانو څخه یم.

او دا حدیث: «لَعَنَ اللّٰهُ مَنْ ذَبَحَ لِغَيْرِ اللّٰهِ»[۱].

ترجمه: الله ﷻ په هغه چا لعنت کړی دی چې دالله څخه پرته بل چا ته ذبح (حلاله) کوي.

---

(۱) دا حدیث مسلم (دنووي شرح ۱۳/۱۲۲، ۱۲۳) په کتاب الأضاحي کي په (۱۹۷۸) [۴۳، ۴۴، ۴۵] نمبر سره روایت کړیدی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(الله ﷻ) ته دنذر کولو دلیل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿يُوفُونَ بِالنَّذْرِ وَيَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ مُسْتَطِيرًا﴾

[دالانسان سورت: ٧ آیت]

ترجمه: دوی (خپل) نذرونه تر سره کوي، او دهغي ورځي څخه ویریږي چي شر یې چاپیرونکی او ښکاره دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوهم اصل

داسلام دین په دلائلو سره پیژندل

داسلام دین دادی چي (بنده) یوازي الله ﷻ ته دهغه په وحدانیت په منلو تسلیم شي، او دهغه اطاعت او بنده ګي وکړي، او دشرك او مشرکینو څخه براءت او بیزاري وکړي.

داسلام دین دري درجې لري: اسلام، ایمان، او احسان، او دا هره درجه څو ارکان لري.

اوله درجه: [اسلام]

داسلام پنځه ارکان دي:

۱- دا ګواهي (شهادت) ورکول چي پرته دالله ﷻ څخه بل دعبادت وړ معبود نشته، او محمد ﷺ دالله ﷻ پیغمبر دی. ۲- لمونځ کول. ۳- زکات ورکول. ۴- روژه نیول. ۵- او دبیت الله حج کول.

دالله ﷻ دوحدانیت دلیل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمایي: ﴿شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لاَ إِلَـهَ إِلاَّ هُوَ وَالْمَلاَئِكَةُ وَأُوْلُواْ

(c) ketabton.com: The Digital Library

الْعِلْمِ قَآئِمَاً بِالْقِسْطِ لاَ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ [دآل عمران سورت: ۱۸ آيت]

ترجمه: خداى او پرښتو او دعلم خاوندانو په دې شاهدي ورکړې چي بيشکه شان دادى چي پرته له هغه نه بل دعبادت وړ معبود نشته، پداسي حال کي چي په عدل سره دټول عالم تدبيرونکى دى، بيله هغه څخه بل دعبادت وړ معبود نشته، دستر قدرت او حکمت خاوند دى.

او د(لااله الاالله) معنا داده: چي پرته ديو الله ﷻ څخه بل دعبادت وړ معبود نشته.

(لااله) پرته دالله ﷻ څخه دنورو ټولو خدايانو او معبودانو نفي کوي، او (الاالله) يواځي هغه الله ﷻ ته دعبادت کولو اثبات کوي، کوم چي په عبادت او پاچاهۍ کي هغه لره شريك نشته.

او ددې خبري وضاحت او تفسير دالله ﷻ پدې قول کي راغلى دى: ﴿وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لأَبِيهِ وَقَوْمِهِ إِنَّنِي بَرَاء مِّمَّا تَعْبُدُونَ ❁ إِلاَّ الَّذِي فَطَرَنِي فَإِنَّهُ سَيَهْدِينِ ❁ وَجَعَلَهَا كَلِمَةً

(c) ketabton.com: The Digital Library

بَاقِيَةً فِي عَقِبِهِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ﴾ [دالزخرف سورت: ٢٦-٢٨ آيتونه]

ترجمه: او هغه وخت ياد کړه چي ابراهيم عليه السلام خپل پلار او خپل قوم ته وويل: بيشکه زه دهغه څه نه بيزار يم چي تاسي يې عبادت کوئ. پرته له هغه ذات نه چي زه يې پيدا کړی يم او هغه به ما ته بيشکه لاربنودنه وکړي. او هغه دتوحيد کلمه په خپل اولاد کښي پاتي کيدونکې کلمه وګرځوله، چي ګوندي دوی (خدای او دهغه توحيد) ته بيرته راوګرځي.

او پدې قول کي چي فرمايي: ﴿قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْاْ إِلَى كَلَمَةٍ سَوَاء بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلاَّ نَعْبُدَ إِلاَّ اللّهَ وَلاَ نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلاَ يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضاً أَرْبَابًا مِّن دُونِ اللّهِ فَإِن تَوَلَّوْاْ فَقُولُواْ اشْهَدُواْ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ﴾ [دآل عمران سورت: ٦٤ آيت]

ترجمه: ووايه: اې دکتاب خاوندانو، هغي خبري ته راشئ چي زمونږ او ستاسي تر منځ شريکه ده (هغه) دا چي بيله خدای څخه دبل شي عبادت ونکړو، او هيڅ شی دهغه سره شريك نکړو او ځيني زمونږ دي دالله څخه پرته ځيني نور دخدايانو په توګه ونه نيسي، نو که دوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

(دکتاب خاوندانو) مخ واړاوه نو تاسي ووایئ: شاهد (او ګواه) اوسئ چي مونږ مسلمانان یو (الله ﷻ ته تسلیم یو).

دا چي محمد ﷺ دالله رسول دی، دلیل یې دالله ﷻ دا قول دی چي فرمایي: ﴿لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُم بِالْمُؤْمِنِينَ رَؤُوفٌ رَّحِيمٌ﴾

[دالتوبه سورت: ۱۲۸ آیت]

ترجمه: بیشکه چي تاسي ته یو پیغمبر ستاسي له خپل (منځ) نه راغلی دی، ستاسي رېړونه او تکلیف وربا ندي ډیر ګران دي، ستاسي (دخیر لپاره) ډیر حرصناك دی، او پر مؤمنانو باندي مشفق (شفقت والا) او مهربان دی.

او دمحمد ﷺ په پیغمبري او رسالت سره داقرار کولو او ګواهي ورکولو معنا داده: چي دهغه داوامرو اطاعت وشي، اود خبرو تصدیق یې وشي، او دکومو شیانو څخه چي یې منع کړیده، دهغو څخه پرهیز او ځان وژغورل شي، او یوازي دهغه دسنت او طریقې مطابق دالله ﷻ عبادت وشي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلمانځه، زکات، او دتوحيد دتفسير دليل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿وَمَا أُمِرُوا إِلاَّ لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاء وَيُقِيمُوا الصَّلاَةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقَيِّمَةِ﴾ [دالبينه سورت: ٥ آيت]

ترجمه: او (پداسي حال کښي) چي دوی ګمارل شوي ندي مګر دا چي په زښت اخلاص سره دخدای عبادت وکړي (او عقيده لري) چي دين دهغه (لخوا) دی، او په عين حال کښي له هر ډول انحراف څخه ليري وي، لمونځ (دهغه له ټولو آدابو سره) اداء کړي، زکات ورکړي، او همدا صحيح او ټينګ (مضبوط) دين دی (چي هغه اسلام دی).

دروژي نيولو دليل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾ [دالبقره سورت: ۱۸۳ آيت]

ترجمه: ای مؤمنانو، روژه پر تاسي باندي فرض کړې شوې ده لکه چي په هغو کسانو باندي چي له تاسي څخه پخوا وو، فرض کړې شوې وه، بنايي چي تاسو پرهيزګار

(c) ketabton.com: The Digital Library

شئ.

دحج کولو دلیل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي:
﴿وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلاً وَمَن كَفَرَ فَإِنَّ اللهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ﴾ [دآل عمران سورت: ۹۷ آیت]

ترجمه: دخدای دپاره پر خلکو باندي دبيت الله حج (فرض) دی، په هغه چا باندي چي هغه ته دتلو توان لري، او څوك چي كافر شي نو بيشكه چي خدای له ټولو عالمیانو څخه بې پروا دی.

دوهمه درجه: ایمان:

ایمان څه دپاسه اويا (۷۰) څانګي (برخي) لري، له ټولو څخه اوچت او لوړه يې: د(لا اله الا الله) ويل دي، او له ټولو څخه وړوکي (کوچنی) يې دلاري څخه دضرر دشي ليري کول دي، او حياء دايمان يوه برخه ده[۱].

دايمان شپږ رکنونه دي: په الله ﷻ ایمان راوړل، او

(۱) دا حديث بخاري ۱۰/۱ په کتاب الإیمان کي په دغه الفاظو «بضع وستون» يعني: څه دپاسه شپيته، او مسلم (دنووي شرح ۲۰۲/۲) په کتاب الإیمان کي په (۳۵) [۵۷، ۵۸] نمبر سره روايت کړيدی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دالله ﷻ په ملائکو (پرښتو)، کتابونو، پیغمبرانو، دقیامت په ورځ، او دخیر او شر په قضا او قدر ایمان راوړل.

ددې شپږو رکنونو دلیل دالله ﷻ دا قول دی چې فرمايي: ﴿لَّيْسَ الْبِرَّ أَن تُوَلُّواْ وُجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَـكِنَّ الْبِرَّ مَنْ آمَنَ بِاللّهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ وَالْمَلآئِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ﴾ [دالبقره سورت: ۱۷۷ آیت]

ترجمه: نیکي (ښوازي) دا نده چې خپل مخونه ختیځ او لویدیځ لوري ته واړوئ، بلکه (غوره) نیکي دهغه چا ده چې په خدای، دآخرت په ورځ، (په ټولو) پرښتو، (په ټولو) کتابونو، او (په ټولو) پیغمبرانو باندي یې ایمان راوړی دی.

دقضا او قدر دلیل دالله ﷻ دا قول دی چې فرمايي: ﴿إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ﴾ [دالقمر سورت: ٤٩ آیت]

ترجمه: بیشکه مونږ هر شی په اندازه پیدا کړی دی.

دریمه درجه: احسان:

احسان یو رکن لري، او هغه دادی: چې دالله ﷻ

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسي عبادت وکړې لکه چي ته هغه وينې، که يې ته نه وينې نو هغه خو تا ويني.

ددې خبري دليل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿إِنَّ اللّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَواْ وَّالَّذِينَ هُم مُّحْسِنُونَ﴾ [دالنحل سورت: ۱۲۸ آيت]

ترجمه: بيشکه الله له پرهيزګارانو او نيکوکارانو سره دی.

او دا قول: ﴿وَتَوَكَّلْ عَلَى الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ۞ الَّذِي يَرَاكَ حِينَ تَقُومُ ۞ وَتَقَلُّبَكَ فِي السَّاجِدِينَ ۞ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ﴾ [دالشعراء سورت: ۲۱۷-۲۲۰ آيتونه]

ترجمه: او په (هغه ذات) توکل وکړه چي دستر قدرت خاوند (او) مهربان دی. هغه (ذات) چي تا ويني کله چي (دعبادت دپاره) راپاڅيږې. او (هم) دسجده کوونکو په منځ کښي ستا حرکتونه. بيشکه چي همدغه (خدای) دی اوريدونکی (او) پوه (دعلم خاوند).

او دا قول چي فرمايي: ﴿وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُو مِنْهُ مِن قُرْآنٍ وَلاَ تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلاَّ كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا إِذْ

(c) ketabton.com: The Digital Library

تُفِيضُونَ فِيهِ﴾ [ديونس سورت: ٦١ آيت]

ترجمه: او په هيڅ کوم کار (يا کوم فکر مشغول) نه يې، او دهغه څخه دقرآن دهيڅ يو (آيت) تلاوت نه کوې او (تاسي) هيڅ کوم کار نکوئ پرته لدې کله چي په هغه کښي بوخت کيږي (نو) مونږ پر تاسي باندي شاهدان (ګواهان) يو.

او داحاديثو څخه يې دليل دجبريل هغه مشهور حديث دی چي عمر بن خطاب ﷺ روايت کړی دی، چي وايي: «بَيْنَمَا نَحْنُ جُلُوسٌ عِنْدَ النَّبِيِّ ﷺ إِذْ طَلَعَ عَلَيْنَا رَجُلٌ(١) شَدِيدُ بَيَاضِ الثِّيَابِ، شَدِيدُ سَوَادِ الشَّعَرِ، لا يُرَى عَلَيْهِ أَثَرُ السَّفَرِ، وَلا يَعْرِفُهُ مِنَّا أَحَدٌ، حَتَّى جَلَسَ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَأَسْنَدَ رُكْبَتَيْهِ إِلَى رُكْبَتَيْهِ، وَوَضَعَ كَفَّيْهِ عَلَى فَخِذَيْهِ، وَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ، أَخْبِرْنِي عَنْ الإِسْلامِ، فَقَالَ: أَنْ تَشْهَدَ أَنْ لا إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَتُقِيمَ الصَّلاةَ، وَتُؤْتِيَ الزَّكَاةَ،

---

(١) دا الفاظ په صحيح مسلم کي نشته، او دصحيح مسلم دحديث الفاظ داسي دي: «بَيْنَمَا نَحْنُ عِنْدَ رَسُولِ اللهِ ﷺ ذَاتَ يَوْمٍ إِذْ طَلَعَ عَلَيْنَا رَجُلٌ...». صحيح مسلم کتاب الإيمان (٨) [١] نمبر حديث.(ژباړونکی)

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَتَصُومَ رَمَضَانَ، وَتَحُجَّ الْبَيْتَ، إِنْ اسْتَطَعْتَ إِلَيْهِ سَبِيلا، قَالَ: صَدَقْتَ، فَعَجِبْنَا لَهُ يَسْأَلُهُ وَيُصَدِّقُهُ، قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنْ الإِيمَانِ، قَالَ: أَنْ تُؤْمِنَ بِاللَّهِ، وَمَلائِكَتِهِ، وَكُتُبِهِ، وَرُسُلِهِ، وَالْيَوْمِ الآخِرِ، وَتُؤْمِنَ بِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ، قَالَ: صَدَقْتَ، قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنْ الإِحْسَانِ، قَالَ: أَنْ تَعْبُدَ اللَّهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ، فَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ فَإِنَّهُ يَرَاكَ، قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنْ السَّاعَةِ، قَالَ: مَا الْمَسْؤُولُ عَنْهَا بِأَعْلَمَ مِنْ السَّائِلِ، قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنْ أَمَارَاتِهَا، قَالَ: أَنْ تَلِدَ الأَمَةُ رَبَّتَهَا، وَأَنْ تَرَى الْحُفَاةَ الْعُرَاةَ الْعَالَةَ رِعَاءَ الشَّاءِ يَتَطَاوَلُونَ فِي الْبُنْيَانِ، قَالَ: فَمَضَى، فَلَبِثْنَا مَلِيًّا، فَقَالَ: يَا عُمَرُ، أَتَدْرِي مَنْ السَّائِلُ؟ قُلْتُ: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ، قَالَ: هَذَا جِبْرِيلُ، أَتَاكُمْ يُعَلِّمُكُمْ أَمْرَ دِينِكُمْ»(١).

ترجمه: پداسي حال کي چي مونږ. دپيغمبر ﷺ سره ناست وو چي يو داسي سړی راغی چي تکي سپيني جامې او تك تور ويښته يې وه، او دسفر نښې ورباندي نه ليدل

---

(١) دجبرائيل حديث مسلم پوره په کتاب الإيمان کي په (٨) [١] نمبر سره دعمر بن الخطاب رضي الله عنه څخه (دنووي شرح ١/١٢٦-١٣٣)، او بخاري په مختصر ډول دابو هريره رضي الله عنه څخه روايت کړيدی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کیدي، او نه هم له مونږ څخه چا پیژانده، نو د پیغمبر ﷺ مخي ته کیناست، او خپل ځنګنونه یې د پیغمبر ﷺ له ځنګنونو سره ولګول، او لاسونه یې پر ورنونو کېښودل، او ویې ویل: اې محمده، د اسلام څخه مي خبر کړه، (پیغمبر ﷺ) وفرمايل: (اسلام دادی): چي اقرار وکړې (ګواهي ورکړې) چي پرته د الله ﷻ څخه بل د عبادت وړ معبود نشته، او محمد ﷺ د الله ﷻ پیغمبر دی، او لمونځ په بنه توګه وکړې، او زکات ورکړې، او د بیت الله حج وکړې که دلاري توان در سره وو، (سړي) وویل: رښتیا دي وویل، نو مونږ تعجب وکړ چي هم پوښتنه تري کوي، او هم یې تصدیق کوي، (سړي) وویل: د ایمان څخه مي خبر کړه، (پیغمبر ﷺ) وفرمايل: (ایمان دادی) چي په الله ﷻ، او د هغه په ملائکو، کتابونو، پیغمبرانو، د آخرت په ورځ، او د خیر او شر په قضا او قدر ایمان راوړې، (سړي) وویل: رښتیا دي وویل، نو د احسان څخه مي خبر کړه، (پیغمبر ﷺ) وفرمايل: (احسان دادی) چي د الله ﷻ داسي عبادت وکړې لکه چي ته یې وینې، نو که ته یې نه وینې، نو هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو دي ويني، (سړي) وويل: دقيامت څخه مي خبر کړه، (پيغمبر ﷺ) وفرمايل: څوك چي پوښتني ته ځواب ورکوي له هغه چا څخه چي سوال کوي زيات علم نلري (پدي هکله)، (سړي) وويل: نو دقيامت له نښو څخه مي خبر کړه، (پيغمبر ﷺ) وفرمايل: (دقيامت نښي دادي) چي وينځه خپل بادار وزيږوي، او لوڅي پښي، برېنډ، فقيران دپسونو څروونکي (چوپانان) به ګوري چي دتعميرونو (په جوړولو کي به) يو له بل څخه زيات کوښښ کوي، (راوي) وويل: نو سړى ولاړ، نو څه شانتي کيناستو، او بيا (پيغمبر ﷺ) وفرمايل: چي اې عمره، آيا پوهيږې دا سوال (تپوس) کوونکى څوك وو؟ ما ورته وويل: چي الله او رسول يې ښه پوهيږي، (پيغمبر ﷺ) وفرمايل: دا جبريل وو، راغلى وو چي تاسو ته ستاسو دين وښايي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریم اصل

[دخپل پیغمبر محمد ﷺ پیژندل]

ستاسي پیغمبر ﷺ محمد بن عبد الله بن عبد المطلب بن هاشم دی، او هاشم دقریشو څخه دی، او قریش دعربو څخه دي، او عرب داسماعيل بن ابراهيم الخليل -عليه وعلى نبينا أفضل الصلاة والسلام- دنسل څخه دی.

دپیغمبر ﷺ عمر دري شپیته (۶۳) کاله وو، چي خلويښت (۴۰) کاله يې دنبوت څخه مخکي او درويشت (۲۳) کاله يې دنبوت او رسالت په حال کي تير کړي دي.

دنبوت دليل يې د ﴿اقرأ﴾[1] آيت دی، او درسالت دليل يې د ﴿المدثر﴾ آيت دی، داوسيدو ځای يې مکه وه، الله ﷻ (خلکو ته) استولی دی چي دشرك څخه يې وويروي، او توحيد ته يې دعوت کړي.

---

(۱) د الله ﷻ دي قول ته اشاره ده: ﴿اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ﴾ [دالعلق سورت: ۱ آيت] ترجمه: ولوله، دخپل پروردګار په نامه، هغه چي (ټول مخلوق يې) پيدا کړي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې خبرې دليل دالله ﷻ دا قول دی چې فرمايي:
﴿يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ * قُمْ فَأَنذِرْ * وَرَبَّكَ فَكَبِّرْ * وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ * وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ * وَلَا تَمْنُن تَسْتَكْثِرُ * وَلِرَبِّكَ فَاصْبِرْ﴾
[دالمدثر سورت: ۱-۷ آيتونه]

ترجمه: اې په ځان باندې دڅادر نغښتونکيه، پاڅيږه (او نړيوال) وويروه، او خپل پروردګار په لويۍ سره ياد کړه، او خپلې جامې پاکې کړه، او له پليتۍ نه ډډه (او پرهيز) وکړه، او (پر چا باندې) منت مه ږده، چې (دهغه څه په مقابل کښې چې ورکړي دې دی) زيات بدل وغواړې، او دخپل پروردګار لپاره صبر وکړه.

او د ﴿قُمْ فَأَنذِرْ﴾ مراد دادی: چې دشرك څخه يې وويروه، او توحيد ته يې دعوت کړه، او د ﴿وَرَبَّكَ فَكَبِّرْ﴾ څخه مراد دادی: چې په توحيد سره (دخپل پروردګار) تعظيم وکړه، او د ﴿وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ﴾ څخه مراد دادی: چې خپل عملونه دشرك څخه پاك کړه، او د ﴿وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ﴾ مراد دادی: چې دبتانو څخه هجرت وکړه، او دهجرت کولو څخه مراد دبتانو پريښودل او دهغوی څخه او

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهغوی دپیروانو (مشرکینو) څخه بیزاره کیدل دي.

پیمغبر ﷺ لس کاله په همدې شکل سره توحید ته خلك رابلل، او دلسو کلونو وروسته آسمان ته وخیژول شو، او پنځه لمونځونه پرې فرض شول، (او دهغه څخه وروسته یې) درې کاله په مکه کې لمونځ وکړ، او بیا مدینې ته دهجرت کولو امر ورته وشو.

او دهجرت څخه مراد: دشرك دمحیط (ځای یا وطن) څخه داسلام محیط ته تلل دي، او دشرك دمحیط څخه داسلام محیط ته هجرت پر دې امت باندې فرض دی، او هغه به دقیامت تر ورځې پورې باقي وي.

ددې خبرې دلیل دالله ﷻ دا قول دی چې فرمایي: ﴿إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّاهُمُ الْمَلآئِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ قَالُواْ فِيمَ كُنتُمْ قَالُواْ كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِي الأَرْضِ قَالْوَاْ أَلَمْ تَكُنْ أَرْضُ اللّهِ وَاسِعَةً فَتُهَاجِرُواْ فِيهَا فَأُوْلَـئِكَ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَسَاءتْ مَصِيرًا ❋ إِلاَّ الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاء وَالْوِلْدَانِ لاَ يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً وَلاَ يَهْتَدُونَ سَبِيلاً ❋ فَأُوْلَـئِكَ عَسَى اللّهُ أَن يَعْفُوَ عَنْهُمْ وَكَانَ اللّهُ عَفُوًّا غَفُورًا﴾ [دالنساء سورت: ٩٧-٩٩ آيتونه]

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترجمه: بیشکه هغه کسان چي پر خپلو ځانونو یې ظلم کړیدی، ملائکې چي کله ددوی روحونه اخلي، ورته وایي: تاسي په څه حال کښي وئ؟ دوی په ځواب کښي وایي: مونږ دځمکي پر مخ ضعیفان (او مظلومان) وو، ملائکي وایي: آیا دخدای ځمکه پراخه نه وه تر څو چي تاسي پکښي هجرت کړی وای؟ نو ددوی ځای دوزخ دی او بد دورتلو ځای دی دوزخ. خو نا توان نارینه، ښځي او واړه چي نه دکومي وسیلې توان لري او نه کومه لاره پیدا کولای شي. نو داسي خلك هیله ده چي الله ددوی څخه (ددوی دغه ګناهونه) وبخښي، او الله عفوه کوونکی (او بخښونکی) ذات دی.

او دا قول چي فرمایي: ﴿يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ أَرْضِي وَاسِعَةٌ فَإِيَّايَ فَاعْبُدُونِ﴾ [دالعنکبوت سورت: ٥٦ آیت]

ترجمه: اې زما (مسلمانانو) بندګانو، بیشکه چي زما ځمکه پراخه (ارته) ده، نو خاص ما لره عبادت وکړئ.

بغوي رحمت الله علیه وایي: «دا آیت دهغه مسلمانانو په هکله نازل شوی دی چي په مکه کي پاتي وو او هجرت

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې نه وو کړې، (الله ﷻ) هغوی ته په ايمان سره خطاب وکړ».

او دحديثو څخه دهجرت دليل دپيغمبر ﷺ دا قول دی چي فرمايي: «لاَ تَنْقَطِعُ الْهِجْرَةُ حَتَّى تَنْقَطِعَ التَّوْبَةُ، وَلاَ تَنْقَطِعُ التَّوْبَةُ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ مِنْ مَغْرِبِهَا»(۱).

ترجمه: تر څو چي دتوبې (ور) نه وي بند شوی، نو دهجرت (حکم) له منځه نه ځي، او تر څو چي لمر له مغرب (لويديځ) څخه نه وي راختلی، نو دتوبې (ور) نه بنديږي(۲).

او کله چي پيغمبر ﷺ په مدينه منوره کي ځای پر ځای شو، نو داسلام دنورو احکامو امر يې جاري کړ، لکه زکات، روژه، حج، اذان، جهاد، امر بالمعروف، او نهي عن المنکر، او داسي نور شرعي احکام.

(۱) دا حديث ابوداود په اول دکتاب الجهاد کي ۳/۳ په (۲۴۷۹) نمبر سره، او احمد په مسند کي ۹۹/۴، او نسائي په السنن الکبری کتاب السير کي (لکه څنګه چي په تقريب التحفة کي راغلي دي) په (۱۱۴۵۹) نمبر سره دمعاويه ﷺ څخه روايت کړيدی، او الباني په صحيح الجامع (۷۴۳۶) نمبر حديث کي هغه صحيح بللی دی.

(۲) ددې حديث څخه مراد دادی: چي دهجرت حکم او روا والی به تر قيامت پوري باقي وي. (ژباړونکی)

(c) ketabton.com: The Digital Library

او پیغمبر ﷺ په نوموړي شکل سره لس کاله پاتي شو، او له هغه څخه وروسته بیا وفات شو، او دین یې باقي پاتي شو، او دهغه دین دی، داسي دخیر کار نشته چي خپل امت یې هغه ته نه وي رابللی، او نه داسي بد او ناوړه کار شته چي خپل امت یې له هغه څخه نه وي منع کړی.

او کوم دخیر کار چي خپل امت یې هغه ته را بللی دی هغه توحید ، او هر هغه څه دي چي الله ﷻ یې خوښوي، او کوم شر چي خپل امت یې له هغه څخه منع کړی او ویرولی دی، هغه شرك، او هر هغه څه دي چي الله ﷻ یې نه خوښوي، او بد یې ګڼي.

الله ﷻ پیمغبر ﷺ ټولو خلکو ته استولی دی، او دهغه اطاعت یې پر ټولو انسانانو او پیریانو فرض کړیدی.

ددې خبري دلیل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمایي:

﴿قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا﴾ [دالأعراف سورت: ۱۵۸ آیت]

ترجمه: ووایه (ای پیغمبره): اې خلکو بیشکه زه ستاسي دټولو دپاره دخدای پیغمبر یم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او دپیغمبر ﷺ په ذریعه خدای ﷻ خپل دین تکمیل او پوره کړ، او دلیل یې دهغه دا قول دی چې فرمایي: ﴿الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الإِسْلَامَ دِينًا﴾ [دالمائده سورت: ۳ آیت]

ترجمه: نن ورځ ما ستاسي دپاره ستاسي دین پوره کړ او پر تاسي باندي مي خپل نعمت تمام کړ، او اسلام مي ستاسي دپاره (د) دین (په توګه) غوره کړ.

او دپیغمبر ﷺ دوفات کیدو دلیل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمایي: ﴿إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُم مَّيِّتُونَ * ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عِندَ رَبِّكُمْ تَخْتَصِمُونَ﴾[د الزمر سورت: ۳۰-۳۱ آیتونه]

ترجمه: بیشکه ته مړ کیدونی یې، او دوی (هم) مړ کیدونکي دي. او بیا به بیشکه تاسو دقیامت په ورځ دخپل پروردګار په حضور (دخپلو کړونو په هکله) جګړه وکړئ.

او خلك چي کله مړه شي، نو بیا (دقیامت په ورځ) بیرته ژوندي کیږي، او دلیل یې دالله ﷻ دا قول دی چي فرمایي: ﴿مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَى﴾ [د طه سورت: ۵۵ آیت]

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترجمه: تاسي مو له دې (خاوري) څخه پيدا کړئ، او په هغې کښې به تاسي ننه باسو، او بيا به تاسي له هغې څخه بل ځل راوباسو.

او دا قول چي فرمايي: ﴿وَاللَّهُ أَنبَتَكُم مِّنَ الأَرْضِ نَبَاتًا * ثُمَّ يُعِيدُكُمْ فِيهَا وَيُخْرِجُكُمْ إِخْرَاجًا﴾ [د نوح سورت: ١٧-١٨ آيتونه]

ترجمه: او خدای تاسي (دزرغون شوي شي په توګه) له ځمکي څخه پيدا کړي يئ. (او) بيا به تاسي بيرته هلته وګرځوي، او بيا به مو په راويستو سره راوباسي (ژوندي کړي).

او (دقيامت په ورځ) بيرته له ژوندي کيدو وروسته دعملونو حساب ورسره کيږي، او دهغې جزا ورکول کيږي.

ددې خبري دليل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿لِيَجْزِيَ الَّذِينَ أَسَاؤُوا بِمَا عَمِلُوا وَيَجْزِيَ الَّذِينَ أَحْسَنُوا بِالْحُسْنَى﴾ [د النجم سورت: ٣١ آيت]

ترجمه: تر څو هغو کسانو ته چي بدي يې وکړه ددوی دکړنو جزا ورکړي، او هغو کسانو ته چي نيکي يې وکړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښه بدله ورکړي.

او څوك چي د مرګ څخه وروسته بيا ژوندي کيدو څخه انکار وکړي کافر کيږي، او دليل يې دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿زَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَن لَّن يُبْعَثُوا قُلْ بَلَى وَرَبِّي لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ لَتُنَبَّؤُنَّ بِمَا عَمِلْتُمْ وَذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ﴾ [د التغابن سورت: ٧ آيت]

ترجمه: کافران داسي غلط فکر (سوچ) کوي چي هيڅکله به دوی (ژوندي) راپورته نه کړي شي، ووايه: هو، قسم دی زما په پروردګار چي بيشکه تاسي به (ژوندي) راپورته کړي شئ، بيا به دهغه څه نه چي کول مو، خبر کړي شئ، او دا کار الله ﷻ ته آسان دی.

او الله ﷻ ټول پيغمبران ويرونکي او زيری ورکوونکي استولي دي، او دليل يې دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿رُسُلاً مُّبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِئَلاَّ يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ﴾ [د النساء سورت: ١٦٥ آيت]

ترجمه: داسي پيغمبران چي (هم) زيري ورکونکي او (هم) ويروونکي (دي) تر څو چي دخلکو سره دپيغمبرانو

(c) ketabton.com: The Digital Library

(داستولو) څخه وروسته پر خدای باندي کوم دلیل نه وي.

دټولو څخه رومبی پیغمبر نوح عليه السلام دی، او اخیرنی پیغمبر محمد ﷺ دی، چي دټولو پیغمبرانو ختم کوونکی پیغمبر دی.

ددې خبري دلیل چي نوح عليه السلام له ټولو څخه رومبی پیغمبر دی دالله جل جلاله دا قول دی چي فرمایي: ﴿إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ وَالنَّبِيِّينَ مِن بَعْدِهِ﴾ [د النساء سورت: ١٦٣ آیت]

ترجمه: بیشکه چي مونږ تا ته وحي وکړه، لکه چي نوح او دهغه څخه وروسته پیغمبرانو ته مووحي کړې وه.

دنوح عليه السلام څخه تر محمد ﷺ پوري چي الله جل جلاله هر امت ته پیمغبر استولی دی، هغوی ته یې دیو الله په عبادت سره امر کړي، او دطاغوت(١) دعبادت څخه یې منع کړیدي، او دلیل یې دالله جل جلاله دا قول دی چي فرمایي: ﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولاً أَنِ اعْبُدُواْ اللّهَ وَاجْتَنِبُواْ الطَّاغُوتَ﴾ [د النحل سورت: ٣٦ آیت]

---

(١) طاغوت هر هغه معبود ته ویل کیږي چي د الله جل جلاله څخه پرته یې عبادت وشي، لکه شیطان، بت، مړی او داسي نور. (ژباړونکي)

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترجمه: او بیشکه چي مونږ په هر امت کښي یو رسول (ددغه فرمان سره) ولیږه چي: دخدای عبادت وکړئ او له بتانو ځخه ځان وژغورئ.

او الله ﷻ په ټولو بندګانو دا فرض کړیده چي په طاغوت باندي کافر شي (او هغه ونه مني) او په یو الله ﷻ ایمان راوړي، ابن القیم رحمت الله علیه وایي: «له طاغوت ځخه مراد هر هغه ځوك دی چي بنده یې دشریعت خلاف عبادت، متابعت، او اطاعت وکړي».

او طاغوتان ډیر زیات دي، خو پنځه یې له ټولو ځخه لوی دي: ۱- ابلیس ملعون، ۲- هغه ځوك چي خلك یې عبادت وکړي او هغه پدې راضي وي، ۳- هغه ځوك چي خلك خپل عبادت ته رابولي، ۴- هغه ځوك چي د غیبو دعلم دعوا وکړي، ۵- او هغه ځوك چي دالله ﷻ ددین ځخه پرته په نورو قوانینو حکم او فیصله وکړي.

ددي خبرو دلیل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمایي: ﴿لاَ إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَد تَّبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِن بِاللّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىَ لاَ انفِصَامَ لَهَا وَاللّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾ [د البقره سورت: ۲۵٦ آیت]

ترجمه: ددین په (منلو) کښي زور نشته، بیشکه چي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سمه لار له ګمراهۍ څخه څرګنده شوې ده، نو هر هغه څوك چي له طاغوت (باطله معبودانو) څخه مخ اړوي او په خدای ایمان راوړي نو بیشکه چي کلکه کړۍ یې ټینګه نیولې ده چي هیڅکله هغه لره شکیدل نشته او خدای ښه اوریدونکی (او) ښه پوهیدونکی دی.

او همدا د «لا اله الا الله» معنا ده.

او په حدیث کي راغلي دي: «رَأْسُ الأَمْــرِ الإِسْــلاَمُ وَعَمُودُهُ الصَّلاَةُ وَذِرْوَةُ سَنَامِه الْجِهَادُ»[1].

ترجمه: د دین بنیاد اسلام[2] دی، او ستنه یې لمونځ دی، او اوچته (جګه) څوکه یې جهاد دی.

والله أعلم.. وصلی الله علی محمد وآله وصحبه وسلم.

---

(١) دا حدیث ترمذي ١٢/٥ په کتاب الإیمان کي په (٢٦١٦) نمبر سره، او ابن ماجه ١٣١٤/٢ په کتاب الفتن کي په (٣٩٧٣) نمبر سره، او احمد په مسند کي ٢٣١/٥، ٢٣٧ د معاذ بن جبل ﷺ څخه روایت کړیدی، او ترمذي ویلي دي: دا حدیث حسن او صحیح دی.

(٢) د اسلام څخه مراد د الله په وحدانیت، او د محمد ﷺ په پیغمبري شاهدي (ګواهي) ویل دي، یعني: (اشهد ان لا اله الا الله، واشهد ان محمداً رسول الله) ویل دي.(ژباړونکی)

(c) ketabton.com: The Digital Library

د موضوعاتو فهرست

موضوع	صفحه

اول اصل: [دخپل پروردګار پیژندل] ۱۰
دوهم اصل: داسلام دین په دلائلو سره پیژندل ۲۲
اوله درجه: [اسلام] ۲۲
دوهمه درجه: ایمان: ۲۷
دریمه درجه: احسان: ۲۹
دریم اصل: [دخپل پیغمبر محمد ﷺ پیژندل] ۳۴
دموضوعاتو فهرست ۴۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

الأصول الثلاثة

تأليف

الشيخ محمد بن عبد الوهاب

(رحمه الله)

ترجمة

عبد النافع زلال

باللغة «البشتو»

(c) ketabton.com: The Digital Library

إدارة أوقاف
صالح عبدالعزيز الراجحي

الأصول الثلاثة

تأليف

الشيخ محمد بن عبد الوهاب

(رحمه الله)

ترجمة

عبد الناقع ززلال

باللغة «البشتو»

مطبعة دار طيبة - الرياض - ت: ٤٢٨٣٨٤٠

GIFT NOT FOR SALE

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library